ISSN 2078-6794. Вісник Львівського університету. Серія мист-во. 2026. Вип. 29. С. 32–42
Visnyk of the Lviv University. Series Art Studies. Issue 29. P. 32–42

М У З И Ч Н Е М И С Т Е Ц Т В О

УДК 785.7:781.6:786.2
DOI: http://dx.doi.org/10.30970/vas.29.2026.32-42

“ЕЛЕГІЙНИЙ ЕКСПРОМТ” ДЛЯ СКРИПКИ, ВІОЛОНЧЕЛІ ТА ФОРТЕПІАНО ЛЄШЕКА МАЗЕПИ: ЖАНРОВО-СТИЛЬОВІ ТА ВИКОНАВСЬКІ ВИМІРИ

Оксана ПИСЬМЕННА

ORCID: https://orcid.org/0000-0003-0899-8613
Львівська національна музична академія ім. М. В. Лисенка,
кафедра теорії музики,
вул. О. Нижанківського, 5, Львів, Україна, 79000
e-mail: oksanapysmenna@gmail.com

Тереса МАЗЕПА

ORCID: https://orcid.org/0000-0002-5436-6986
Львівська національна музична академія ім. М. В. Лисенка,
кафедра теорії музики,
вул. О. Нижанківського, 5, Львів, Україна, 79000
e-mail: teresa.mazepa@gmail.com

Досліджено колоритну композиторську спадщину відомого музикознавця, педагога та громадського діяча Лєшека Мазепи (1931–2016), багаторічна діяльність якого була пов’язана з музичною культурою Львова і Галичини. Окреслено його композиторське становлення у Львівській державній консерваторії імені М. В. Лисенка та основні напрями подальшої творчої діяльності. Джерельну основу дослідження становлять опубліковані автобіографічно-мемуарні матеріали, біографічні праці, а також неопубліковані матеріали домашнього архіву родини Мазепів. Їх опрацювання дало змогу уточнити відомості про композиторський доробок Л. Мазепи, жанрове коло його творів та характер творчої діяльності в різні періоди життя. Головну увагу зосереджено на “Елегійному експромті” для скрипки, віолончелі та фортепіано – камерно-інструментальному творі, ймовірно створеному у 50-х роках XX ст. Розкрито специфіку жанрового дуалізму композиції, де елегійність є емоційно-семантичним вектором (ностальгія, споглядальність, ліро-філософська заглибленість), а експромтність визначає структурно-динамічну свободу та імпровізаційну агогіку. Виявлено особливості вільно трактованої тричастинної форми, поліфонізованої фактурної організації, хроматизованої гармонічної мови із залученням нетерцієвих співзвуч та остинатних моделей. Доведено, що рекомендаційні виконавські вказівки

© Письменна Оксана, Мазепа Тереса, 2026

партитури (темпові, агогічні, динамічні та штрихові) слугують важливим інструментом матеріалізації авторського задуму. Виконано стильову атрибуцію твору як складного синтезу пізньоромантичних і неоромантичних (кантилена, сповідальність), імпресіоністичних (фонічна гра, скерцозна світлотінь) та експресіоністичних (динамічні вибухи, загострена хроматика) тенденцій. Аналіз "Елегійного експромту" розширює уявлення про композиторський доробок Лєшека Мазепи та його місце в музичній культурі Львова і Галичини середини XX ст.

Ключові слова: Лєшек Мазепа, "Елегійний експромт" для скрипки, віолончелі та фортепіано, композиторська творчість, галицька музична культура, львівська композиторська традиція, камерно-інструментальна музика, жанровий синтез, музична драматургія, виконавський аспект.

Постановка проблеми. Творча постать Лєшека Мазепи (1931–2016) пов'язана передусім із його музикознавчою, педагогічною та громадською діяльністю, тоді як композиторський доробок залишається значно менш висвітленим. Водночас саме композиція становила основу його професійного формування у Львівській державній консерваторії імені М. В. Лисенка в класах Тадеуша Маєрського та Адама Солтиса. У молоді роки Л. Мазепа працював у різних жанрах, а згодом його творча діяльність набула переважно прикладного характеру; частина композицій та творчих задумів збереглася у рукописах. Звернення до цієї спадщини дає змогу повніше окреслити композиторську складову творчої особистості Л. Мазепи. Особливий інтерес становить "Елегійний експромт" для скрипки, віолончелі та фортепіано, ймовірно створений у 50-х роках XX ст. Поєднання жанрових ознак елегії та експромту, особливості форми, гармонічної й фактурної організації та система авторських виконавських ремарок дають підстави розглядати твір у жанрово-стильовому й виконавському аспектах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Музична культура Львова й Галичини, особливості її регіонального розвитку та діяльність окремих композиторів неодноразово ставали об'єктом музикознавчих досліджень. Різні аспекти цієї проблематики висвітлено у працях Ю. Булки [1], Я. Горака [2], М. Загайкевич [4], Л. Кияновської [5; 7], Л. Мазепи [10], Т. Мазепи [10; 12], М. Новакович [13], С. Павлишин [14], М. Солтис [19], З. Штундер [15; 16] та інших авторів. Важливим для цієї статті є розуміння Л. Кияновською львівської композиторської школи не як суто географічного поняття, а як цілісного художньо-світоглядного феномену, сформованого історико-культурним середовищем Львова й Галичини [6]. У цьому контексті композиторську творчість Лєшека Мазепи доцільно розглядати як одну з малодосліджених сторінок львівської композиторської традиції середини XX ст.

Безпосередню постать Лєшека Мазепи висвітлено у біобібліографічному виданні 2006 р. [8] та публікаціях Т. Мазепи 2019 й 2025 рр. [11; 18], а автобіографічні відомості містяться у мемуарній спадщині самого митця [9; 18]. Водночас його композиторську діяльність у цих працях розглянуто лише частково і вона не становить самостійного предмета музикознавчого аналізу. Важливу джерельну основу цієї статті становлять саме неопубліковані матеріали домашнього архіву родини Мазепів – нотні

рукописи, ескізи, особисті записи та звіти різних років [3], опрацювання яких дало змогу реконструювати значну частину композиторського доробку та звернутися до спеціального аналізу "Елегійного експромту".

Мета статті – дослідження "Елегійного експромту" для скрипки, віолончелі та фортепіано Л. Мазепи в контексті його композиторської спадщини, визначення жанрово-стильових і драматургічних особливостей та з'ясування ролі авторських виконавських вказівок у реалізації художнього задуму.

Методологічна база. Методологічну основу дослідження становлять історико-біографічний, жанрово-стильовий, структурно-функціональний, музично-теоретичний та виконавсько-інтерпретаційний підходи.

Виклад основного матеріалу дослідження. Лєшек Мазепа (1931–2016) увійшов в історію музичної культури передусім як видатний музикознавець, дослідник музичного життя Львова й Галичини, педагог і громадський діяч. Водночас важливою основою його професійного становлення була композиторська освіта та активна творча діяльність молодих років. Музичне обдарування виявилося ще в дитинстві: перші навички гри на органі й фортепіано він здобув приватно у Стрию [9, с. 215, 216]. Ще до навчання в консерваторії займався композицією, гармонією та поліфонією під керівництвом Адама Солтиса. У 1948 р. Л. Мазепа вступив на композиторський факультет Львівської державної консерваторії імені М. В. Лисенка. У перші роки навчання в консерваторії він навчався у класі видатного композитора і піаніста, професора Тадеуша Маєрського, а згодом став учнем однієї з найавторитетніших постатей львівської композиторської школи – композитора і диригента, професора Адама Солтиса, останнього директора Польського музичного товариства та Консерваторії ПМТ у Львові[1] [17, с. 199; 20].

У студентські роки Л. Мазепа активно працював у різних жанрах[2], створюючи фортепіанні, вокальні, хорові, камерно-інструментальні та оркестрові твори. До цього періоду належать невеликі фортепіанні композиції, твори для скрипки і фортепіано, балада, варіації, соната, кілька пісень для сольного голосу та хорових творів, струнний квартет, "Missa Paschalis" для хору, солістів і органу (1948) [3], дипломна "Польська сюїта" для симфонічного оркестру (1953), а також низка частково незавершених композиційних задумів. Серед них – опера, роботу над якою композитор розпочав, але не завершив; її назва та сюжет у збережених матеріалах не зазначені [9, с.188–189; 215–243]. Після закінчення консерваторії Л. Мазепи продовжив творчу діяльність у музично-драматичному театрі Проскурова[4], де у 1953–1954 рр. він писав музику до театральних вистав. З 1954 р., працюючи у Центральному ансамблі

[1] Колишнє Галицьке музичне товариство.

[2] Покажчик музичних творів Лєшека Мазепи відтворено на основі нотних рукописів, ескізів, особистих записів, звітів різних років та інших документів, що зберігаються в домашньому архіві родини Мазепів.

[3] "Missy Paschalis" було виконано на римо-католицький Великдень 1949 р. в Стрию. Партію орґана виконував Лєшек Мазепа, диригував Юрій Луців [9, с. 217].

[4] Нині місто Хмельницький.

пісні і танцю Групи радянських військ у Німеччині (Вюнсдорф), він значну увагу приділяв аранжуванню, інструментуванню та обробці народнопісенного й танцювального матеріалу. Очевидно, в цей період він звертався і до камерно-інструментального жанру, оскільки в ансамблі, за згадками самого митця, грало інструментальне тріо [9, с. 227–230].

Хоча з початку 60-х років ХХ ст. його творча активність відходила на другий план, поступаючись місцем науковій праці, саме композиторський досвід став міцним підґрунтям для подальшої музикознавчої діяльності, визначивши глибоке розуміння закономірностей музичного мислення, стилю та історичного розвитку музичного мистецтва.

У композиторській діяльності Л. Мазепи умовно можна виокремити три етапи. Етап композиторського становлення (до 1953 р.) охоплює ранні та студентські твори й характеризується послідовним розширенням жанрової палітри – від малих фортепіанних форм до камерних, хорових і симфонічних композицій. Етап професійно-творчої реалізації (1953–1960) пов'язаний із роботою в музично-драматичному театрі Проскурова та Центральному ансамблі пісні і танцю у Вюнсдорфі (тоді Німецька Демократична Республіка. – *О. П.; Т. М.*), де значного місця набули музика до вистав, аранжування, інструментування й обробки. Після 1960 р. відбувається творча переорієнтація: власне композиторська діяльність відходить на другий план, поступаючись педагогічній, науковій та аранжувально-інструментувальній практиці.

Точну дату створення інструментального тріо "Елегійний експромт"[5] не встановлено. Можна припустити, що твір належить до періоду перебування Л. Мазепи у Вюнсдорфі, оскільки у спогадах композитор, характеризуючи цей час, поряд з обробками та іншими творчими роботами, згадував також "[…] деякі камерні твори"[6] [3].

"Елегійний експромт" для віолончелі, скрипки та фортепіано Лєшека Мазепи[7] постає як яскравий зразок жанрового синтезу, де естетичні коди камерної музики XIX–XX ст. переосмислюються через призму індивідуального композиторського мислення.

У цій концепції елегійність є змістовим та емоційно-семантичним вектором, що задає глибоку ліро-філософську тональність, наповнюючи тканину твору споглядально-ностальгійними та драматичними інтонаціями. Натомість експромтність визначає *структурно-динамічну свободу* – форма розгортається не за жорсткими схемами, а за законами вільної імпровізаційності, що проявляється у гнучкій агогіці, раптових гармонічних зсувах та декламаційній розкутості.

---

[5] Рукопис тріо зберігається в домашньому архіві родини Мазепів.

[6] Особисті спогади Л. Мазепи, записані в 2000 р.

[7] Прем'єра "Елегійного експромту" Лєшека Мазепи відбулася 15 вересня 2019 р. у Львівському органному залі в межах проєкту *Ukrainian Live Tour!* Твір виконали Адріан Боднар (скрипка), Сергій Коров'яцький (віолончель) та Дмитро Микитин (фортепіано). Директор проєкту – Тарас Демко (Taras Demko). Аудіозапис виконання доступний за посиланням: https://www.youtube.com/watch?v=Jc_t_feRMbU.

Задум твору реалізовано у вільно трактованій тричастинній побудові.

Розпочинається експозиційний виклад почерговим вступом основної теми: ніжним схвильованим діалогом віолончелі та скрипки на тлі органного фігурованого руху звуків e-moll-ного тризвуку з неакордовими хроматичними прохідними та витриманими октавними дублюваннями тонічного звуку у великій та контроктаві (рис. 1).

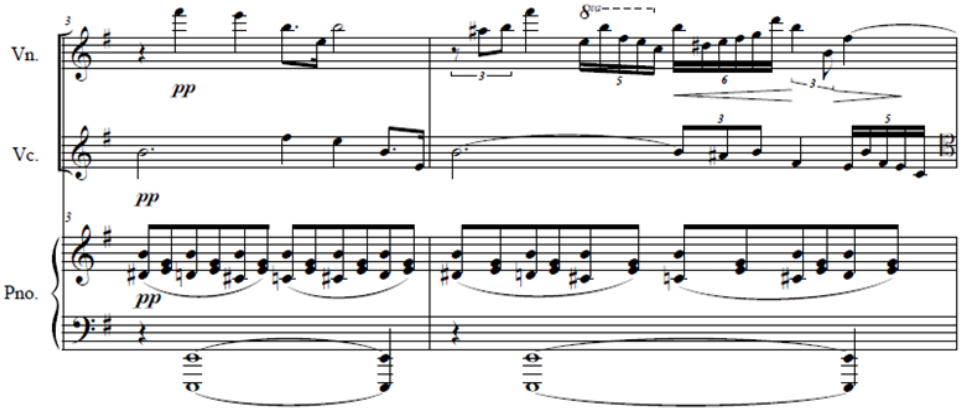

Рис. 1. Л. Мазепа “Елегійний експромт” для скрипки, віолончелі та фортепіано. 1–4 т. Т.

Ніби “зародком” теми звучить повторювана трихордна висхідна квінтова поспівка (h-fis^1-e^1 в 1–2 т. Т.) з розгортанням в оксамитовому, речитативно-драматичному регістрі віолончелі. Ця ж видозмінена інтонаційна поспівка (вичленування дихорду та варіантне обернення трихордної поспівки) в іншій метро-ритмічній організації є у довірчому поліфонічному діалозі скрипки та віолончелі (3–4 т. Т.) на тлі коливальних фігурацій фортепіано (1–4 т. Т.). Тонально стійке фігураційне тло у середньому голосі партії фортепіано збагачується прохідними хроматичними неакордовими, періодично повторюваними звуками. Цей хвилеподібний рух – dis^1 – d^1 – cis^1 – c^1– cis^1 – d^1 порушує стійкість тоніки e-moll та вносить нові імпресіоністичні барви.

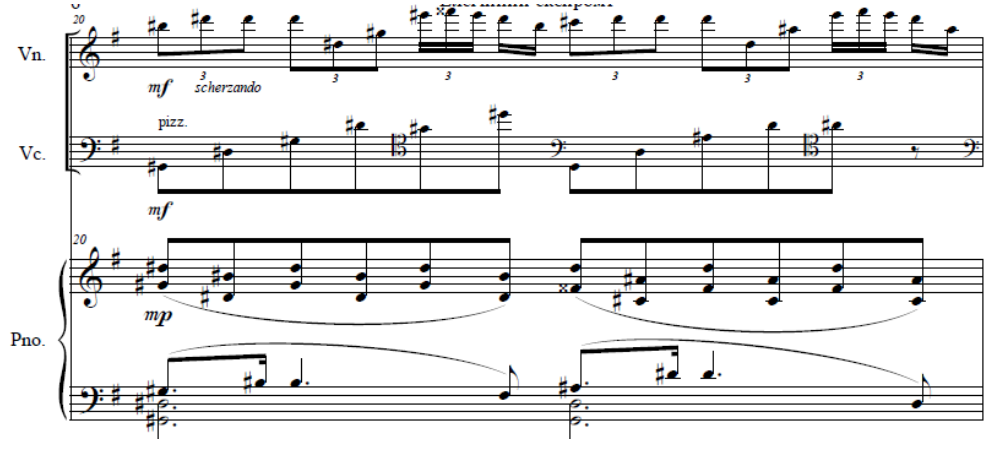

Рис. 2. Л. Мазепа “Елегійний експромт” для скрипки, віолончелі та фортепіано

У серединній розробковій побудові естетичні та жанрові принципи матеріалізуються у варіантних та повторених тематично-інтонаційних та фактурних рішеннях. “Зітхаючі” низхідні ходи розспіваної кантилени збагачуються хроматизованими прохідними чи допоміжними звуками та гнучкими тональними модуляціям чи короткочасними відхиленнями. Починаючи із e-moll-я в експозиційному викладі, композитор вводить у розробковій частині fis-moll, c-moll, Gis-dur із поверненням до початкового e-moll-я. Кілька хвиль розвитку із поступовою драматизацією підготовляють кульмінацію 18–19 т. т. Також введення ненормативного тріольного групування у 20–21-му тактах вносить у твір легке грайливо-скерцозне забарвлення. Використання тріольних, квінтольних, секстольних фігурацій, поліметрії чи поліритмії створює відчуття плинності та відсутності жорсткої симетричної сітки (рис. 2).

Гармонічна тканина композиції із переважаючими стійкими тонічними функціями поряд із субдомінантовими співзвуччями терцієвої будови, – здебільшого s_{65}, sII_{43}, sII_{65}, – збагачується кварто-квінтовими та секстово-септимовими утвореннями. Завершується серединна побудова на витриманому повторюваному sII_{65}, з доданими тонами, розв’язання якого припадає лише початок репризи (рис. 3).

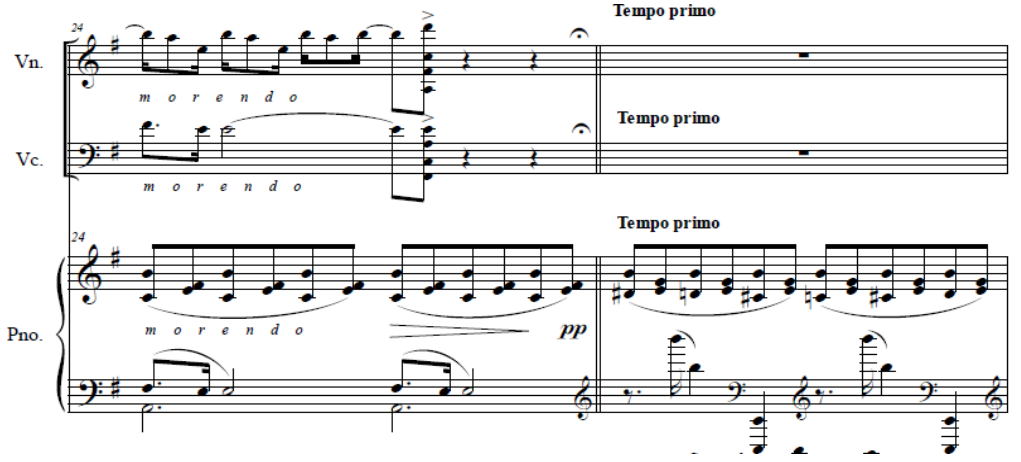

Рис. 3. Л. Мазепа “Елегійний експромт” для скрипки, віолончелі та фортепіано. 24–25 т. Т.

У скороченій репризі повертається діалогічне проведення кантиленної трепетної теми з подальшим вичленуванням її початкового мотиву та завмиранням (*morendo)* усього твору на *ppp*.

Виконавські рекомендації у партитурі “Елегійного експромту” Лєшека Мазепи щодо темпу, агогіки, характеру й динаміки слугують основним містком між абстрактною жанровою концепцією та її безпосереднім акустичним втіленням, де ці вказівки є одним із головних інструментів матеріалізації дуалізму елегії як змісту та експромту як форми.

Темпова та агогічна драматургія твору керується гнучким розгортанням музичного часу, де елегійна споглядальність постійно коригується

експромтною імпульсивністю. Темпово-смислову основу всього твору задає позначення *Andante espressivo*: воно забезпечує необхідний часовий простір для промальовування кожного інтонаційного "зітхання", створюючи атмосферу неспішного, заглибленого у себе розмірковування, де вказівка *espressivo* підкреслює глибоко пережиту, співучу природу висловлення. Внутрішня динаміка цієї думки розкривається через вільне агогічне чергування *accelerando* та *ritardando*. Пориви *accelerando* втілюють імпульсивні спалахи емоцій і раптову імпровізаційну розкутість, притаманні жанру експромту, тоді як *ritardando* знову повертає розгортання тканини до медитативного елегійного роздуму. Завершальні ж фази фраз чи розділів часто підпорядковані ремарці *morendo*, яка є граничним виявом елегійного начала, втілюючи ностальгічне згасання звуку, розчинення думки та відхід у тишу.

Естетична багатогранність твору виразно проявляється й у зміні манери висловлення та ремарках характеру виконання. Жанровий код елегії повною мірою реалізується через вказівку *cantabile*, яка вимагає від струнних інструментів та фортепіано максимально зв'язаного, "вокального" ведення лінії в зоні глибокої лірики та довірчого інструментального діалогу. Натомість раптове введення ремарок *scherzando* та *poco scherzando* привносить контрастний імпровізаційний елемент експромту. Ця граційна скерцозність діє як миттєвий психологічний зсув – тонке світлотіньове переключення від меланхолії до грайливості, капризного пориву чи світлого спогаду, що знімає одноманітність суму.

Важливу роль у формуванні емоційної амплітуди відіграє також амбівалентна динамічна палітра. Акустичний простір елегії конструюється переважно на динамічних рівнях *pianissimo* та *mezzopiano*, які створюють ефект тихої рефлексії, спогаду та сповідальної інтимності. Водночас вибухові кульмінаційні акценти на *fortissimo* розкривають драматичний потенціал експромту, демонструючи, що твір не зводиться до пасивного смутку, а містить моменти гострого емоційного спротиву чи відчаю. Завдяки такій цілісній системі авторських позначень Мазепа досягає гармонійного синтезу, де *Andante espressivo*, *cantabile*, тиха динаміка та *morendo* формують змістовий елегійний каркас, а *scherzando*, агогічні хитання та динамічні спалахи наповнюють його живим імпровізаційним духом.

Фактурне рішення "Елегійного експромту" для скрипки, віолончелі та фортепіано Л. Мазепи постає як багатопластова, поліфонізована та гнучка система, що синтезує риси гомофонно-гармонічного викладу з остинатними й імітаційними принципами. В експозиційній частині твору фактурний простір чітко диференційований між інструментальними пластами. Струнна група формує верхній поліфонічний пласт, побудований на імітаційній діалогічності: послідовний вступ оксамитового, речитативно-драматичного регістру віолончелі з висхідною квінтовою поспівкою та подальше її підхоплення скрипкою в іншій метроритмічній організації створюють відчуття довірчої кантиленної розмови. Фортепіанна ж партія забезпечує глибокий гармонічний і ритмічний фундамент: басовий голос спирається на витримані октавні дублювання тоніки в контроктаві та великій октавах, відтворюючи ефект органної просторовості, тоді як у середньому голосі розгортається остинатний,

хвилеподібний хроматичний рух ($dis^1 – d^1 – cis^1 – c^1 – cis^1 – d^1$), який разом із фігурованими прохідними тонами тризвуку додає тканині тривожної пульсації та внутрішнього неспокою.

У міру драматургічного розгортання та переходу до розробкової частини фактура зазнає суттєвої трансформації й збагачення. Наростання хроматизації, гнучкі тональні модулювання (fis-moll, c-moll, Gis-dur) та хвилеподібне динамічне піднесення ущільнюють музичну тканину, підводячи її до кульмінації у 18–19-му тактах. Наступний фактурний злам у 20–21-му тактах, викликаний появою ненормативного тріольного групування, змінює щільність акустичного поля та урізноманітнює його пульсацію, втілюючи імпровізаційний скерцозний елемент. Вертикаль збагачується кварто-квінтовими, секстово-септимовими комплексами та складними співзвуччями з доданими тонами, що розширює фонічні межі традиційної терцієвої системи. Завершальна фаза композиції демонструє процес фактурного згортання: скорочена реприза повертає початковий струнний діалог, однак поступове вичленування основного мотиву приводить до розрідження тканини, витончення інструментальних ліній та остаточного розчинення всієї фактурної побудови на *ppp*.

Висновки. Аналіз “Елегійного експромту” Лєшека Мазепи засвідчує поєднання двох жанрових начал: елегійного, що визначає лірико-споглядальний і драматичний характер твору, та експромтного, пов’язаного зі свободою формотворення, агогічною гнучкістю й імпровізаційністю музичного розгортання. Вільно трактована тричастинна форма, поліфонізована фактура, хроматизована гармонічна мова та хвилеподібна драматургія підпорядковані єдиній художній концепції. Важливу роль у її реалізації відіграє система авторських темпових, агогічних, динамічних і характерних ремарок, що безпосередньо впливають на виконавську інтерпретацію твору.

У стильовій організації “Елегійного експромту” простежуються пізньоромантичні й неоромантичні засади поряд з окремими рисами, співзвучними імпресіоністичній та експресіоністичній стилістиці. Звернення до цього твору розширює уявлення про композиторську спадщину Л. Мазепи та дає змогу розглядати її як важливу складову його творчої діяльності, що досі залишалася значно менш висвітленою, ніж його музикознавча, педагогічна та громадська діяльність.

Список використаної літератури та джерел

1. Булка Ю. Нестор Нижанківський: життя і творчість. Львів ; Нью-Йорк : Вид-во М. П. Коць, 1997. 60 с.

2. Горак Я. Р. Анатоль Вахнянин і становлення музичного професіоналізму в Галичині (друга половина XIX – початок XX ст.) : автореф. дис. … канд. мистецтвознав. : 17.00.03 / ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України. Київ, 2003. 20 с.

3. Домашній архів родини Мазепів. Матеріали композиторської спадщини Лєшека Мазепи: нотні рукописи, ескізи, особисті записи, звіти різних років та інші документи. Неопубліковані матеріали.

4. Загайкевич М. Музичне життя Західної України другої половини XIX ст. Київ : Вид-во Академії наук Української РСР, 1960. 190 с.

5. Кияновська Л. Мирослав Скорик: людина і митець. Львів : Незалежний культурологічний журнал “Ї”, 2008. 592 с.

6. Кияновська Л. Соціокультурна парадигма львівської композиторської школи. *Українське музикознавство*. 2019. Вип. 45. С. 31–48.

7. Кияновська Л. Стильова еволюція галицької музичної культури XIX–XX ст. Тернопіль : Астон, 2000. 339 с.

8. Лєшек Мазепа: біобібліографічні відомості та інші матеріали / уклад. Т. Мазепа. Львів : БаК, 2006. 183 с.

9. Мазепа Л. Сторінки музичного минулого Львова (з неопублікованого). Львів : СПОЛОМ, 2001. 280 с.

10. Мазепа Л., Мазепа Т. Шлях до Музичної Академії у Львові : у 2 т. 2003. Т. 1 : Від доби міських музикантів до Консерваторії (XV ст. – 1939 р.). Львів, 2003, 288 с. ; Т. 2 : Від Консерваторії до Академії (1939–2003). 200 с.

11. Мазепа Т. Лєшек Мазепа – видатний дослідник музичної культури Львова і Галичини: від середньовіччя до сьогодення. *Українська музика*: науковий часопис. 2019. Чис. 1 (31). С. 34–42.

12. Мазепа Т. Соціокультурний феномен європейських музичних товариств XIX – початку XX століття на прикладі Галицького музичного товариства. Львів : Растр-7, 2017. 474 с.

13. Новакович М. Галицька музика габсбурзької доби: у пошуках української ідентичності / наук. ред. І. Зінків. Львів : Т. Тетюк, 2019. 367, [6] с.

14. Павлишин С. Василь Барвінський. Київ : Музична Україна, 1990. 87 с.

15. Штундер З. Станіслав Людкевич. Життя і творчість. Т. I (1879–1939). Львів : Бінар-2000, 2005. 636 с.

16. Штундер З. Станіслав Людкевич. Життя і творчість. Т. II (1939–1979). Львів ; Жовква : Місіонер, 2009. 360 с.

17. Mazepa L. Rozmyślania i wspomnienia o Lwowie i lwowiakach. Lwów : Wyd-wo Kuriera Galicyjskiego, 2011. 238 s.

18. Mazepa T. Leszek Mazepa – badacz kultury muzycznej Lwowa i Galicji. *Musica Galiciana. Kultura muzyczna Galicji w kontekście stosunków polsko-ukraińskich*. T. 4. Muzykologia lwowska i jej dziedzictwo: tradycje i teraźniejszość (z okazji 110. rocznicy utworzenia Zakładu Muzykologii na Uniwersytecie Lwowskim) / pod red. T. Mazepy, K. Fink, G. Oliwy. Rzeszów : Wyd-wo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2025. S. 176–188.

19. Sołtys M. E. Twórczość Mieczysława i Adama Sołtysów w kontekście muzyki polskiej i europejskiej. Lublin : Polihymnia, 2012. 212 s.

References

1. Bulka, Yu. (1997). Nestor Nyzhankivskyi: zhyttia i tvorchist. Lviv ; New York : Vyd-vo M. P. Kots [in Ukrainian].

2. Horak, Ya. R. (2003). Anatol Vakhnianyn i stanovlennia muzychnoho profesionalizmu v Halychyni (druha polovyna XIX – pochatok XX st.) : avtoref. dys. … kand. mystetstvoznav. : 17.00.03. Kyiv : IMFE im. M. T. Rylskoho NAN Ukrainy [in Ukrainian].

3. Domashnii arkhiv rodyny Mazepiv. Materialy kompozytorskoi spadshchyny Liesheka Mazepy: notni rukopysy, eskizy, osobysti zapysy, zvity riznykh rokiv ta inshi dokumenty. Neopublikovani materialy [unpublished materials].

4. Zahaikevych, M. (1960). Muzychne zhyttia Zakhidnoi Ukrainy druhoi polovyny XIX st. Kyiv : Vyd-vo Akademii nauk Ukrainskoi RSR [in Ukrainian].

5. Kyianovska, L. (2008). Myroslav Skoryk: liudyna i mytets. Lviv : Nezalezhnyi kulturolohichnyi zhurnal “Yi” [in Ukrainian].

6. Kyianovska, L. (2019). Sotsiokulturna paradyhma lvivskoi kompozytorskoi shkoly. *Ukrainske muzykoznavstvo*, 45, 31–48 [in Ukrainian].

7. Kyianovska, L. (2000). Stylova evoliutsiia halytskoi muzychnoi kultury XIX–XX st. Ternopil : Aston [in Ukrainian].

8. Lieshek Mazepa: biobibliohrafichni vidomosti ta inshi materialy. (2006) / uporiad. T. Mazepa. Lviv : BaK [in Ukrainian].

9. Mazepa, L. (2001). Storinky muzychnoho mynuloho Lvova (z neopublikovanoho). Lviv : SPOLOM [in Ukrainian].

10. Mazepa, L., & Mazepa, T. (2003). Shliakh do Muzychnoi Akademii u Lvovi : u 2 t. Lviv : [publisher not specified]. T. 1 : Vid doby miskykh muzykantiv do Konservatorii (XV st. – 1939 r.) ; T. 2 : Vid Konservatorii do Akademii (1939–2003) [in Ukrainian].

11. Mazepa, T. (2019). Lieshek Mazepa – vydatnyi doslidnyk muzychnoi kultury Lvova i Halychyny: vid serednovichchia do sohodennia. *Ukrainska muzyka*, 1 (31), 34–42 [in Ukrainian].

12. Mazepa, T. (2017). Sotsiokulturnyi fenomen yevropeiskykh muzychnykh tovarystv XIX – pochatku XX stolittia na prykladi Halytskoho Muzychnoho Tovarystva. Lviv : Rastr-7 [in Ukrainian].

13. Novakovych, M. (2019). Halytska muzyka habsburzkoi doby: u poshukakh ukrainskoi identychnosti / nauk. red. I. Zinkiv. Lviv : T. Tetiuk [in Ukrainian].

14. Pavlyshyn, S. (1990). Vasyl Barvinskyi. Kyiv : Muzychna Ukraina [in Ukrainian].

15. Shtunder, Z. (2005). Stanislav Liudkevych. Zhyttia i tvorchist. T. I (1879–1939). Lviv : Binar–2000 [in Ukrainian].

16. Shtunder, Z. (2009). Stanislav Liudkevych. Zhyttia i tvorchist. T. II (1939–1979). Lviv ; Zhovkva : Misioner [in Ukrainian].

17. Mazepa, L. (2011). Rozmyślania i wspomnienia o Lwowie i lwowiakach. Lwów : Wyd-wo Kuriera Galicyjskiego [in Polish].

18. Mazepa, T. (2025). Leszek Mazepa – badacz kultury muzycznej Lwowa i Galicji. *Musica Galiciana. Kultura muzyczna Galicji w kontekście stosunków polsko-ukraińskich.* T. 4. Muzykologia lwowska i jej dziedzictwo: tradycje i teraźniejszość (z okazji 110. rocznicy utworzenia Zakładu Muzykologii na Uniwersytecie Lwowskim) / pod red. T. Mazepy, K. Fink, G. Oliwy. Rzeszów : Wyd-wo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 176–188 [in Polish].

19. Sołtys, M. E. (2012). Twórczość Mieczysława i Adama Sołtysów w kontekście muzyki polskiej i europejskiej. Lublin : Polihymnia [in Polish].

“ELEGIAC IMPROMPTU” FOR VIOLIN, CELLO AND PIANO BY LESZEK MAZEPA: GENRE-STYLISTIC AND PERFORMANCE ASPECTS

Oksana PYSMENNA

Lviv National Music Academy named after Mykola Lysenko
Department of Music Theory,
5 O. Nyzhankivskoho Str., Lviv, Ukraine, 79000
e-mail: oksanapysmenna@gmail.com

Teresa MAZEPA

Lviv National Music Academy named after Mykola Lysenko,
Department of Music History,
5 O. Nyzhankivskoho Str., Lviv, Ukraine, 79000
e-mail: teresa.mazepa@gmail.com

The article examines the underexplored compositional legacy of the renowned musicologist, educator, and public figure Leszek Mazepa (1931–2016), whose long-standing activity was closely associated with the musical culture of Lviv and Galicia. It outlines his development as a composer at the Mykola Lysenko Lviv State Conservatory and the principal directions of his subsequent creative activity. The study draws on published autobiographical and memoir materials, biographical studies, as well as unpublished sources from the Mazepa family archive, including musical manuscripts, sketches, personal notes, and reports from various years. Their examination has made it possible to clarify the scope of Mazepa's compositional output, the range of genres represented in his works, and the nature of his creative activity at different stages of his life.

The primary focus is placed on the *Elegiac Impromptu* for violin, cello, and piano, a chamber instrumental work probably composed in the 1950 s. The exact date of composition has not been established; its probable dating is based on Mazepa's autobiographical references to chamber works composed during this period. The piece is considered within the broader context of his compositional output and chamber instrumental music.

The analysis reveals the work's genre duality: the elegiac element provides its emotional and semantic focus, associated with nostalgia, contemplation, and lyrical-philosophical introspection, whereas the impromptu element determines its structural and dynamic freedom and improvisatory agogic character. The work is characterized by a freely treated ternary form, a polyphonically enriched texture, and a chromatic harmonic language incorporating non-tertian sonorities and ostinato patterns. It is demonstrated that the performance directions indicated in the score – tempo, agogic, dynamic, and articulation markings – constitute an important means of realizing the composer's artistic conception. Stylistically, the work is identified as a complex synthesis of late-Romantic and neo-Romantic tendencies, manifested in cantabile writing and confessional expressiveness; Impressionistic features, reflected in coloristic effects and scherzando contrasts; and Expressionistic elements, evident in dynamic outbursts and heightened chromaticism.

The study of the *Elegiac Impromptu* broadens our understanding of Leszek Mazepa's compositional output and helps to define more fully this dimension of his creative activity within the context of the musical culture of Lviv and Galicia in the mid-twentieth century.

Keywords: Leszek Mazepa, *Elegiac Impromptu* for violin, cello and piano, compositional oeuvre, Galician musical culture, Lviv compositional tradition, chamber instrumental music, genre synthesis, musical dramaturgy, performance considerations.

Стаття надійшла до редколегії 17.08.2026 р.
Прийнята до друку 21.10.2026 р.
Опублікована 26.11.2026 р.